

L'ASSESSORAMENT DE L'EAP A UN CENTRE AMB UNITAT DE SUPORT A L'EDUCACIÓ ESPECIAL

Mireia Ribalta Aymamí

EAP de Terrassa

RESUMEN

Las Unidades de apoyo a la Educación Especial, son, en estos momentos, una de las apuestas más claras hacia la inclusión. Gracias a ellas, los centros educativos pueden construir, con el apoyo de profesionales, una escuela para todos. Ésta es la experiencia del primer curso de una Unidad en un Instituto des del punto de vista de la colaboración de un Equipo de Asesoramiento.

ABSTRACT

The Support Units to Special Education are, at the moment, one of the clearest bets towards the inclusion. Thanks to them, the educative centres can construct, with the support of professionals, a school for all. This article, describes the experience of the first course of a Unit in a Secondary School, from the point of view of the collaboration in an Equipment of Advising.

Ara fa tres anys, al curs 2004/2005 es va fer realitat la primera Unitat de Suport a l'Educació Especial dins d'un centre ordinari a Catalunya, aquesta oportunitat, molt més propera a la idea d'una escola per a tothom, amb una educació inclusiva, una escola que, en paraules de Susan Bray Stainback: "...ofereix a tots els infants, sense distinció de la discapacitat, la raça o qualsevol altra diferència, l'oportunitat per continuar sent membre de la classe ordinària i per aprendre dels seus companys, i juntament amb ells, dins l'aula. I les escoles inclusives es basen en aquest principi: Tots els nens, fins i tot aquells que tenen discapacitats més severes, han de poder anar a l'escola de la seva comunitat amb el dret garantit de ser ubicats en una classe comuna...". Aquesta nova proposta s'intenta allunyar de la que en altres temps s'erigia com a resposta més integradora: la unitat d'educació especial.

Actualment, entenem les Unitats de Suport a l'Educació Especial com a unitats de recursos (humans, tècnics i materials) que es faciliten al centre per ajudar en el procés de participació dels alumnes amb necessitats educatives especials a l'escolarització ordinària. Un dels principals objectius d'aquestes innovadores unitats, serà el potenciar al màxim la participació d'alumnes en l'aula ordinària. La idea pretén que el suport personal (professionals de l'educació especial i de la psicopedagogia) i material i no de l'espai (aula), eviti en tot moment la segregació dels alumnes perquè aquests esdevinguin un membre més del grup-classe, que ha de ser el seu referent. La idea de no partir de cap espai -aula, és altament inclusiva, a la vegada que, en algunes ocasions, difícil d'aplicar...

El personal de suport tindrà, entre les seves tasques, la funció d'elaborar materials adaptats per als alumnes que ho necessitin per a facilitar la tasca a l'aula ordinària, donar suport al professor de l'aula ordinària prioritzant l'atenció a l'alumne de la unitat, però atenent també al conjunt del grup classe i atenció individual en petit grup en cas que sigui necessari.

Les Unitats de Suport a l'Educació Especial, com a nou repte que se'ns presenta, és ja una realitat a 114 centres ordinaris, dels quals 57 són creats aquest curs (2006-2007), i és dins d'aquests centres que han iniciat aquesta aventura que hi trobem el IES Torre del Palau de Terrassa.

IES TORRE DEL PALAU

L'Institut Torre del Palau, es troba situat entre els barris de Can Boada i Poble Nou de Terrassa, concretament al Camí de Can Boada del Pi. És un centre que imparteix l'educació Secundària Obligatòria i les modalitats artística, científica, tecnològica, humanística i social de batxillerat.

Dels alumnes de 1r. de Educació Secundària Obligatòria, cinc reben el suport específic de la Unitat de Suport a l'Educació Especial.

La Unitat de suport a l'educació Especial que hi ha a l'Institut, està destinada a l'atenció d'un tipus d'alumnat, el perfil del qual respon a alumnes que, de no incorporar-se a l'ESO, haurien estat escolaritzats en un centre d'educació especial, que tenen dictamen d'escolarització, amb necessitats educatives especials derivades de disminucions greus i permanents, amb poques competències bàsiques, que han tingut suport des d'EE durant tota l'escolaritat, amb adaptacions, amb unes mínimes habilitats socials i d'autonomia personal i de treball que els permetin adaptar-se a l'IES.

COL-LABORACIÓ DE L'EAP EN LA PLANIFICACIÓ DE LES ACTUACIONS

Objectius de la USEE

Una de les primeres actuacions que es van portar terme a l'IES, amb la col·laboració del personal de la Unitat i l'EAP, va ser la redefinició dels objectius de la Unitat.

Tot i que es parteix d'una idea inclusiva, on l'objectiu principal és potenciar al màxim la participació de l'alumnat amb necessitats educatives especials a l'aula ordinària, la unitat no és aliena a l'espai on es troba, ni pot funcionar sense el suport del professorat i d'un equip directiu dinamitzador.

A la vegada, l'alumnat requerirà d'una atenció personalitzada que el permeti una adaptació i un desenvolupament amb èxit en la seva escolarització al centre. En aquest aspecte el paper de l'EAP és de gran importància ja que, és mitjançant el psicopedagog que atén al centre, i els dictàmens d'escolarització, que es podrà recollir el màxim d'informació dels alumnes així i com els suports que han estat necessaris per la seva atenció al llarg de tota l'escolaritat primària.

Després de valorar el context i els alumnes, els objectius marcats van ser:

- Potenciar l'autonomia de treball dels alumnes per facilitar el treball amb el seu grup de referència.
- Prioritzar la socialització dels alumnes.

Criteris de participació a l'aula ordinària

Els criteris de participació a l'aula ordinària, no van sorgir sols de les necessitats individuals dels alumnes sinó que també va ser determinant, les característiques de la matèria impartida i la metodologia que el professor utilitzava a l'aula.

Els criteris que vàrem escollir eren:

- Metodologia de l'aula.
- Prioritzar les matèries no instrumentals.
- Grau d'autonomia en el treball acadèmic.
- Suports necessaris per a l'alumne.

A part dels criteris, va ser mitjançant l'acord entre l'equip directiu, els professionals de la unitat i l'EAP, on es van establir les hores i matèries a les que els alumnes de necessitats educatives, participarien en l'aula ordinària, o sigui, dins del seu grup classe.

Aquest acord, es va decidir al inici del curs, i es va deixar obert fins el final del primer trimestre per valorar i replantejar en cas que es cregués necessari.

L'adaptació dels alumnes al Institut, cada un al seu ritme, i la progressiva adaptació del professorat de secundària al treball de dos professors a l'aula, ha permès, poc a poc, augmentar el nombre d'hores de participació a l'aula ordinària.

Adaptacions Curriculars Individualitzades

La realització de l'adaptació curricular individual dels alumnes de la Unitat de Suport a l'Educació Especial és una de les tasques del professionals que l'atenen als alumnes de la unitat a l'IES.

Al inici de curs cada professor del grup de referència dels alumnes de la Unitat varen presentar els objectius mínims de la seva àrea, per facilitar la tasca de realització de les adaptacions, a la vegada, els professionals de la USEE, amb col·laboració de l'EAP, es va realitzar una avaluació inicial del nivell de competències dels alumnes que va permetre elaborar l'adaptació tenint en compte els objectius mínims de les diferents àrees.

Tot i que els alumnes de la Unitat responen a un perfil, més o menys, unificat, les adaptacions responen a les necessitats concretes de cada un d'ells, fent palès les diferències individuals i els diferents suports que cada un d'ells precisa.

Seguiment amb les famílies

El seguiment amb les famílies dels alumnes que estan incorporats a la USEE, és clau per el seu bon desenvolupament. Les famílies han de tenir confiança amb els professionals que atenen al seu fill, però no s'ha de perdre mai la figura del tutor com a primer responsable de l'alumne.

Aquesta tasca és complicada de portar a terme ja que apareixen quatre possibles referents, dins del Institut, de cara a les famílies: el tutor, el psicopedagog de la Unitat, el psicopedagog de l'IES i el psicopedagog de l'EAP. El fet d'escollir un referent o altre, en el nostre cas, ha respost a les diferents necessitats individuals dels alumnes, per tal d'ajustar millor la resposta tant a l'alumne com a la família.

Per ser coherents amb la idea més inclusiva de la unitat, el tutor hauria de ser el referent, en tot moment, de l'alumne de la unitat, juntament amb el psicopedagog de la Unitat; però, aquest primer curs, això no ha estat possible, i van ser els dos professionals de la unitat, i l'EAP en algun moment puntual, qui es va convertir amb el referent de les famílies.

AVALUACIÓ DEL PRIMER CURS

Entre els criteris escollits per avaluar el funcionament d'aquesta unitat en el centre, hem escollit entre altres el nivell d'inserció de la USEE en l'organització del centre, la participació dels alumnes fora de l'aula (sortides, colònies...), els resultats amb temes de progrés dels alumnes, etc.

Tot i que aquests criteris ens podrien fer una radiografia del funcionament de la Unitat, és, el nivell d'inserció de la USEE a l'organització del centre, la clau que fa que els altres criteris obtinguin bons resultats. Aconseguir la identificació en aquest projecte de tot l'equip humà, i sobretot, l'equip directiu, una de les tasques més importants a l'hora de preparar l'arribada d'una Unitat a un centre.

Tot i el poc temps d'aquesta aventura que s'iniciava al setembre, creiem positiu el procés d'adaptació que ha viscut la unitat, tenint en compte que és un procés lent, en que apareixen reticències per part de professionals del mateix Institut, però que gràcies al treball de tots, pot tenir un futur pròsper i que si s'aconsegueix estarem més propers a una escola inclusiva, una escola per a tothom.

